

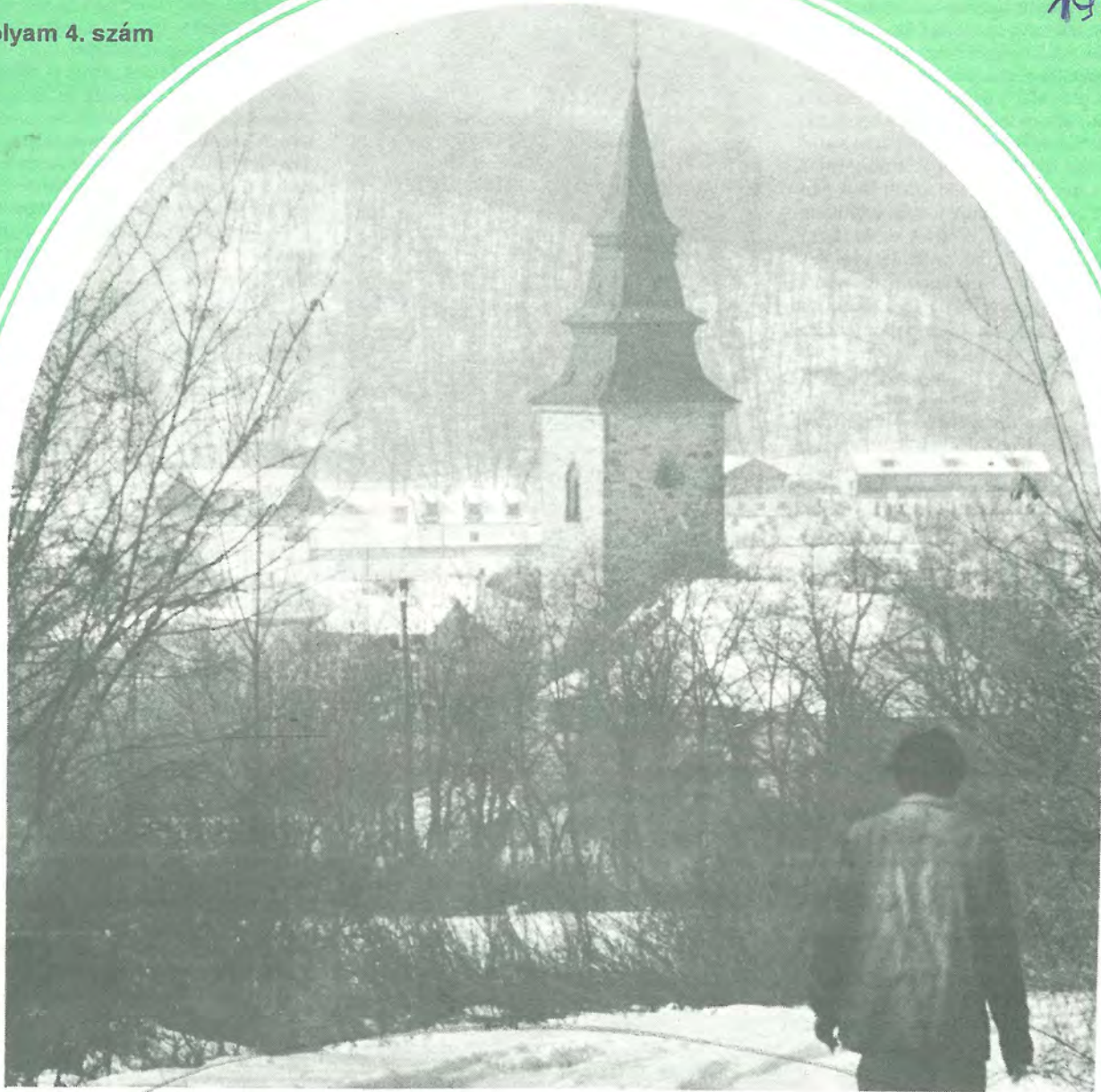
Bogácsi

Tél

II. évfolyam 4. szám

1992.

A tornyot messziről látni. Még semmi más nem tűnik fel a láthatáron, de a tornyot már akkor észre lehet venni. A torony tehát iránytű, jel, s egyben cél. A torony embert jelent, embereket. Életet, közösséget, születést és halált, ünnepet és bánatot.

A toronyban harang szól. Csendítve, kongón, zúgón, melyik hogyan zenél. A harang jelez békét, háborút, tüzet, vizet, temetést, feltámadást.

A harangszó hív, a harangszó elkísér. Tudja-e egyáltalán valaki: hány emberért szól már a harang?

A toronyból messze látni. A torony előtt tiszteleg a látóhatár is, tőle messzire húzódik.

A torony kitágítja az emberi tért. A torony, a harang, a templom nagyon sok emberben a reményt táplálja. Menedék. Helyt ad hitnek, szeretetnek, vágyaknak. S terem nem keveseknek megnyugvást. A torony, a templom, a harang történelem, irodalom, építészet, képzőművészet, zene. Maga az ember, maga a munka, maga az élet. Ez a torony, ez a templom különösen kedves nekünk. A mi, esakis a mi szigetünk. Bogács jele, Bogács lelke, Bogács történelme.

Háza a születő Emberfiának. Világító ablakaival éjszeli misére és hálaadásra hívó. Vágyak, remények szülőhelye. Büntől, gyűlölködéstől megszabadító szentelt tér. Élettér, életerő. Jer ide erőért és szeretetért! S vidd hírül innen a mennyei seregek karácsonyi üzenetét: „Dicsőség a magasságban Istennek, és béke a Földön a jóakarató embereknek!”

Hajdú Imre

11

SZÜLŐFÖLDÜNK, BOGÁCS

Vajon az e minden bogácsi lakosnak? A fiatalabb nemzedék személyi igazolványában a születési helye rovatban legtöbbször Mezőkövesd, esetleg Eger, vagy Miskolc szerepel. Jog szerint és törvényesen helyesen. Csakhogy! A fölnevelő hely már nem ez a település, hanem az a község, ahol a bölcsőben ringatják (ma méregdrága gyermekkosci és praktikus kiságy pelenkázóval) ahol az első tipegő lépéseit megteszi és az első szavakat kimondja, ahol felcseperedik, fölnevelkedik. Szóval ez a fölnevelő hely a szülőföld. A bogácsi fiatal férj, vagy feleség vajon karonfogja-e a más vidékről idehozott élete párját, mondván: gyere megmutatom a szülőfalumat és határát. Ezek az első lépések ahhoz, hogy valóra váljon a Tamási Áron-i gondolat „valahol otthon lenni” így válhat Bogács nemcsak otthonná, hanem választott szülőfölddé is. Ugyanis: a szülőföld az a hely, amely a maga embermelegével fölnevel, útjára bocsát, mindig szeretettel hazavár, olykor haza hív, ha nem jössz föl rójják, ha segítesz, nem mindig köszönik meg.

A Bogácsi Őszben azt ígértük a szövetkezet kapcsán, hogy majd visszatérünk a Télben. Az együttmaradott négy községben az adottságoknak, a piaci igényeknek megfelelő termelést kell folytatni. A helyi piacnál az idegenforgalomra is gondolni kell. Nemcsak borszőlőt, hanem korai csemegétől a későn érőre is gondoljanak. Valamikor az üdülőhelyeken szőlőkúrán is voltak betegek. Szomolyán hasznos felújítani a rövidszárú fekete cseresznye termelését.

A cseresznye a legkorábban érő gyümölcsök egyike, igen széles skálán találjuk a legkülönbözőbb fajtákat. Nem kell hagyni kiveszni. Ezen a tájon őszibarackot újra kell telepíteni. A kajszi-barackot és a szilvát általában a legtöbb házikertben termesztik. Viszont alig van nyári alma és körte a piacon.

Az idegenforgalmi időkben, de máskor is elengedhetetlenül szükséges a termelők és a vendéglátók együttműködése. A bisztrókban és a különböző bódékban uniformizált az étlap. Flekken, kolbász, sült hal, újabban hot-dog és hamburger. Szélesíteni és szélesíteni kell az étlapot, például nyúl- és borjúhús is szerepeljen benne. Az Alabástrom panzióknak télen nyáron legyen valamilyen fajta specialitása. A fizető-vendéglátó szolgáltatást meg kell kísérelni a teljes ellátás biztosítását is. A vendéglátó helyeken a reggeli és délutáni órákban uzsonnára legyen termelői tej, tejes kávé bogácsi krumplis kaláccsal. Néhány tehéntartó gazdának megérné, még a téli időkben is meg lehet találni az értékesítés módját. Szervezés és barátkozás alapján a hétféle háztulajdonosok körére is ki lehet terjeszteni az értékesítést. A mindehhez hozzá tartozó szíves látás, kulturált kiszolgálás vendégmarasztaló és a következő évben is visszatérő vendéget jelenthet.

A településpolitikában tisztelni és gondozni kell elődeink örökségét. Néhány dologban jól sáfárkodtunk folytatva a községi hagyományokat, de az Idősek Klubja helyének kiválasztásánál korábban körültekintőbbnek kellett volna lennünk.

Bogács a hőfürdő okán lett üdülőhellyé, ezen a címen kapott összegeket a fejlesztésre. Ma már

A templom előtt

túlzsúfolt, szükségtelen újabb telkek értékesítése. Zajos is. Egy vendéglátó hely úgy kulturált, ha onnan tisztes időben megjelölt és betartott záróra után mások nyugalma és pihenésére figyelemmel távoznak a vendégek. Ellenkező esetben megtörténhet, hogy a pihenés és a gyógyulás kedvéért Bogácsra jövők máshová mennek pihenni, mint ez a Balaton-felvidéken megtörtént.

A cigányság magatartása is hozzájárulhat ennek kialakulásához. Az utóbbi időben az országos sajtóban is már figyelmet felhívó kedvezőtlen események történtek. Ha az illetékesek és a lakosság nem fog össze, ez csak romolhat. A munkanélküli fiatalság jó vadászterülete a minden embertelenségre kapható kufároknak. Ha nem ügyelünk, itt is mint másutt már kialakult menetrend szerint bekövetkezhet a romlás.

A községen belül egyes utcákban több hétféle ház van. A járdák, a kertek nem kedvező képe, a személtlerakó helyek csúfsága, a kerti növény-maradványok égetése, mind-mind kedvezőtlen jelenség. Egy szakmájára büszke agronómus már régen megteremthette volna a komposzt trágyakészítés általánossá tételét. Több házban idős emberek élnek. Nagy tél idején a hó eltakarítása gondot okoz. Mindezekre a községen belül környezeti és a vendégfogadás szempontjából is gondolnunk kell.

Egy utca adatait adom közre, amely mint csepp a tengerben árulkodik községünk népességi helyzetéről. Az utcában 69 ház van. Ebből 31 hétfélinek minősülő. 38 házban 102 lakos él. Közülük 22 fiatal, 28 a hatvan éven felüli. 11

házban magányos ember él, 12-ben pedig házaspár, 15-ben él csak család. Az iskolai tablón sok olyan vezetéknevet találni, amely már nem régi, közzismert bogácsi név.

Bogács mint alsófokú központ a tsz révén és mint fürdőhely, bizonyos mértékig vonzotta a környező községek lakosait.

A házasságkötések révén is változott községünk helyzete. A lakosság 11 százaléka cigány, az iskolában az arányuk 1/3-a az összlétszámának. A vállalkozók között is szép számmal vannak idetelepültek. Községünk sohasem idegenkedett az idetelepültekkel szemben, sőt a helyi-ekkel szemben előnyben is részesítették őket. Már csak az idősek ismerik ezt a nevet: Spiegel Ignác (Pigli úr) egy batyuvallal jött a községbe, boltot nyitott, szőlőt telepített, pinccéje a mai Hórvölgye borozó volt, cséplőgépet Kovács Sándor kezelte és két autóbust üzemeltetett. Köztisztelőben álló ember volt. A szőlőjében pedig kitüntetés-számba ment munkálkodni. A maga idejében igazi falusi polgárember volt. Őt követendő példaképnek tartom. A mai vállalkozóknak jószívvel mondom: azért lehetnek vállalkozók Bogácson, mert a lakosság itt kétkezi munkával építette meg a fürdőt. Nem irigyeljük a vállalkozók látható gyarapodását, de akkor tudom mai korszerű polgárnak tartani őket, ha majd láthatóan a közösség javára is cselekednek. Mert bizony akad olyan polgártársunk, aki eddig még nem sokat tett a községért, de a jövőben is csak úgy lenne kegyes tenni valamit, ha X, Y nincs ott. Egy közmondás kívánczik ide, de nem írjuk le. Am annyit mégis, ne akarjanak már bennünket a szülőfalunkért cselekvőket kirekeszteni!

Lapunk 8. oldalán a gázról, a vízről, az ivóvízről és a szennyvízről kér nyilatkozatot a polgármester. 1984 januárjában a falugyűlésen a gáz bevezetésére már e sorok írója tett javaslatot. Nyomban „gáz” támadt, az ellenkezők jóvoltából. Úgy tudom, most már közel 500 jelentkező van a névsorban. Az ivóvíz, a szennyvíz be-, illetve elvezetésének tervére bizonyos mértékig a fürdő erőteljesebb fejlesztése idején kellett volna gondolni. Most gondot okoz majd a járdák és az utak feltörése, ami költségnövelő tényező.

Sok választópolgár véleményét adjuk közre: Jó volna, ha a képviselő-testületi tagok egymás között felosztanák a községet és gyakrabban találkoznának a választópolgárokkal. Az előttünk álló fentebb felsorolt jóleső gondok – mert hiszen mindezek községünk városiasodását szolgálják, amelyben igen jelentős már a 450 telefonkészülék, – igénylik ezt.

A művelődés-fejlesztéseken a civil társadalmi alakulatok mint pl. a szerveződő Bogácsi Kör valóságos működése, és az 1993. január 22-én és 23-án a Magyar Kultúra napján szervezendő rendezvények nagymértékben hozzájárulnak. Hazalátogat Mohás Livia író. A Nyíregyházi Tanárképző Főiskola rajz szakos hallgatói Barczy Pál festőművész vezetésével már a nyáron táboroztak községünkben. Most kiállítás rendeznek. Ekkor indulhat a Népfőiskola is, ahol szőlőtermelésről az idegenforgalomról, nyelvtanulásról eshet szó.

Hegy Imre

FÉLIDEI GONDOLATOK

Az ősszel múlt két éve, hogy a község választópolgárainak megtisztelő bizalmából hozzákezdett munkájához községünk önkormányzata. A 9 fős testület tagjainak gyakorlati tapasztalata, ismerete biztosította az önkormányzati törvényben „új alapokra” helyezett települési feladatok végrehajtását. A bizottságokban (pénzügyi, szociális, ügyrendi) folynak a döntéshozókészítő munkák. Rendeleteket alkottunk. Sikertől átfedések nélkül, arányosan megosztani a feladat- és hatásköröket a Képviselő-testület, a bizottságok, a polgármester és a jegyző, illetve a polgármesteri hivatal között. A részben önálló intézményeink (iskola, óvoda, bölcsőde, idősök klubja) nagyobb zökkenők nélkül működtek. A polgármesteri hivatal közreműködésével jelentősen bővült a telefonhálózat, az ellátást segítő kereskedelmi egységek, valamint a magánvállalkozások száma.

A fenti felsorolást csupán bevezetőnek, keretnek szántam a további gondolataim kibontásához. Tisztában vagyok vele, hogy az önkormányzat tevékenységének eredményei egyben az önök sikereit, áttételesen életminőségük javulását is jelenthetik, de a megélt valóság szerteágazó, egyre bonyolultabb. A rendszerváltozás visszafordíthatatlan folyamatainak eddig inkább terheit érezhettük mint előnyeit. A kapitalizmust, mi az 1945 után felnőtt generációk csak tankönyvekből ismerhettük és általában annak árnyoldalait. Az idősebb generáció megélte a summás világot, a népi demokráciát, a szocializmust – van összehasonlítási alapja. Tisztában van vele, hogy az elmúlt időszakban, a szocializmusnak nevezett korszakban, minden hibája ellenére, jelentős anyagi és szellemi fejlődésnek lehetett részese, ami alapul szolgálhat a további megváltozott társadalmi viszonyok fejlődéséhez. A korábbi rendszert a megváltozott külső és belső feltételek működésképtelenné tették, aminek törvényszerű következménye volt a rendszerváltoztatás. Ez sokféle érzést, élményt jelentett és jelent ma is mindannyiunk számára. Jóleső érzés leírni, hogy egy ilyen alapvető társadalmi változás intelligensen, emberi tragédiák nélkül kezdődhetett meg – igaz, még nem vagyunk az átmenet végén.

Joggal merül fel a kérdés – amikor a régi rendszer már nem, az új még bizonytalanul működik – akkor merre igazodjunk?

A válaszadásban Deák Ferenc egyik gondolata segíthet, ami a következőképpen szól hozzánk: „Két hatalmas ősztön ad a polgárnak erőt, s lelkesedést...: S e két ősztön: Szabadság és Tulajdon.”

Az egyén számára ez jelenti azt, hogy ne mások gondolkodjanak helyette, ne várják, hogy mások mondják meg mit kell tennie. Szabad akaratából, egyéni tehetségének megfelelően döntse el kikkel kívánja tulajdonát működtetni és gyarapítani. A jövő ez a szellemiség, ami nem tűri az amatőr, félmegoldásokat. A gazdálkodás régi, elavult kereteinek fenntartása, az új iránti féltékenységgel több mint elféltendő cselekedet. De a régi idők illúzióira alapozott látszatát szervezések és átalakulások is megtévesztőek, a gazdálkodás alapjait képező tulajdont, tehetik akár rövid távon is működésképtelenné. A bogácsi adottságok, gazdasági lehetőségek sokkal nagyobb jelenlegi teljesítményénél. De ez csak lehetőség marad, ha továbbra is, az ugyan újra gombolt, de megkopott „ruháját” hordja magán. A feltett kezek nem alkalmasak „új ruha szabására”. Az önmagát túlélte kereteket csak a szak tudás képes lebontani. A jövőben csak az lehet sikeres szakember, aki szaktudásával vállalkozik, és szövetkezik, lehetőséget teremtve az „igazi” tulajdonnal rendelkezőknek tulajdonuk

működtetésére, tulajdonosi tudatuk alakítására. Úgy tűnik hosszabb távon azok a kis közösségek (szövetkezesek) lesznek életképesek, ahol a tagok nem „bérmunkások”, a piacon „árújukkal” jelennek meg és nem a munkaerejével, kiszolgáltatva a munkaerőpiacon.

Bogácsnak az az érdeke, hogy minél életképebb, önálló, helyben működő szövetkezesek, magánvállalkozások legyenek, hogy ne a munkanélküliek tábora, hanem a biztonságban élők száma szaporodjon. Ebben az esetben lehet kevesebb a költségvetésünk szociális kiadása és lehet többet fordítani fejlesztésre, az intézményeink működtetésére. Számításba kell venni a megélhetésről, szívesen fektetnek be különösen a vendéglátás, az idegenforgalom és a szolgáltatás területén.

A helyben képződött bevételek jelentősek, de a község és intézményeinek működése alapvetően a központi költségvetéstől kapott normatív és egyéb támogatások mértékétől függ. Olykor-olykor a leadott feladatok és a támogatások lehetőségei nem fedik egymást. Ugyanis megfogalmazhatjuk a problémát, hogy az Országgyűlés rendre megsavazza az újabb és újabb önkormányzati hatásköröket, amelyekhez az anyagi fedezetet „fennfelejtik”. Példa erre most a közalkalmazotti törvény, amely már január elsejétől jelentős többletkiadást ró az önkormányzatra.

Nem kerülhető meg a többszörösen hátrányos helyzetű jelentős számú cigányság gondja és a gondjuk okozta feszültségek. Az előzetes felmérés szerint számuk jelentősen nőni fog, amivel párhuzamosan a község szociális feszültségei is emelkedhetnek. Ez a gond túlnő Bogács határára. Lehetőségeink, energiánk jelentős részét köthetik le különösen akkor, ha megfelelő központi támogatás nélkül maradunk. Jó lenne, ha a cigányszervezetek gyakrabban jutnának el a bogácsi cigánytelepre, ahol közösen lehetne keresni (és találni) megoldásokat, kezdeti lépéseket.

A fenti gondolatok, tények, gondolatébresztőnek és a továbbgondolás szándékával fogalmazódtak meg, nem törekedve a teljességre. Életminőségünk változására, javulására csak saját erőfeszítésünk, találatkonyságunk útján számíthatunk. Ma igen sokat hallunk és beszélünk a körülmények, a társadalmi változásokról, annak szükségszerűségéről, de ez a változás csak akkor lesz teljes, ha benne „Mi” is képesek vagyunk gondolkodásmódunkban megújulni. Kölcsönösen, ha lesz erőnk, intelligenciánk egymás különbözőségét megérteni, sőt tanulni egymástól. Bogács Históriaja IV. kötetének végén található, szelíd, az őszt, a telet idéző, szeretetet sugárzó verssel kívánok Kellemes Karácsonyi Ünnepeket, Eredményes Boldog Új Évet.

Dudás Sándor

Üdvözet Hajdú Imrének

*Mint mezülábas talpat régen,
szívet pirít a magyalosi rög
s erőt sirat, kivágott édent.
Mezsgyéjén varjú röhögve köhög.*

*Kökénykék szemmel kacsint ránk az ősz,
Tomor-váron nő, nő az avar,
s fölöslegesen téblábol a csösz
a Libáson; senkit sem zavar.*

*Gyűrdoldal, Vénhegy, Cserje, Kőkötő
elhalkul lassan, fácán, ha rikolt,
Ábrahámkán is lapul a kő,
s télre készül a Csecslyuk-pincesor.*

*Deresedünk. Elmúlik a nyár,
nyarunk, de a szülőföldi táj
simogasson, ahogy Édesanyánk
szívünk felett a margarétát.*

Nyeste István

Régi bogácsi néphagyomány a fonóház. A felvétel 1936-ban készült

Mi újság a szomszédban?

A „Matyóföld” című honismereti időszaki lap körül csoportosult írók-költők kilenc évi kényszerűsünet után 1992. október 1-jén Mezőkövesden – a Zenei Világnapon és a Képzőművészeti Világhét folyamatában – a társművészetek képviselőivel összefogva a Városi Galériában bemutatkoztak.

Programba vették „A tardi helyzet” című világhírű könyv írójának – Szabó Zoltán – 80. születésnapjára való emlékeztetést. Szabó Zoltán e könyvében az igazságra, az írói és tudósítói hűségre törekedett. Mit tanulhatunk ma tőle? „Nem ismerni a helyzetet: ma a nemzet és a magyarság elleni bűnök egyike és ebben mindannyian részesek vagyunk. Nem cselekedni a megismerés után: végzetes következményekkel járhat”. A legszebb könyve a honvágytól fűtött érzés kiváltotta „Szerelmes földrajz”, amely a magyar hazafiság egyik alapkönyve. Kiolvashatjuk belőle a magyarságért cselekedni kell, értékeit a szellem erejével is naponta erősíteni és tudósítani szükséges. Példaképek tekintetük a – tárgyilagos helyzetismeretért, az erkölcsi erőinek összefogására ösztönző magatartásért. 1992. november 6-án Tardon a Művelődési Házban szép számú közönség előtt a „Matyóföld” írócsoport és a tardi pávakör tisztelt Szabó Zoltán emlékének.

Cserépfaluban a Hórvölgye Művelődési Ház falán – 1992. december 11-én péntek délután 17.00 órától – elhelyezett emléktáblán a következő olvasható: „Ezen épület helyén állt Cserépfalvi Imre 1900–1991. haladó magyar könyvkiadó szülőháza.” (Az emléktábla Csiki László bogácsi kőfaragó mester alkotása.) Cserépfalvi Imre 1900. július 28-án délután 4.00 órakor született Cserépfalu községben a 302. sz. házban. A megélt 91 évéből hetet töltött szülőfalujában. 18 éves korában vette fel a Cserépfalvi nevet. Ezen írás szerzője személyesen ismerte „földinek” tartották egymást. Hajdú Imre az Észak-Magyarország 1992. december 15-i számában szép szavú képes riportot készített Cserépfalu jeles irodalmi estjéről és híres fiáról, aki büszkén vallotta magát falusi gyereknek. Idős korában méhészkedett és rózsát oltott. József Attiláról úgy vallott, hogy „Mindenféleképpen alapvető élményem, az egész személyisége, versmondása, ő beszélt nekem először a könyv előállításának lényegéről.” Cserépfalvi Imre a századdal volt egyidős. Ebben a kegyetlen világban ember tudott maradni és kiadott könyveivel az emberiséget, a magyarságot szolgálta. A könyves mesterség nem veszélytelen foglalkozás. A mindenkori hatalomnak nem tetszik minden kiadott könyv. Cserépfalvi Imre által kiadott könyvek közül sok nem tetszett Horthyéknak, Rákosi idején Révai József gyűlölettel volt iránta, a kádári időben embertelen módon nyugdíjazták. Az ő neve megmarad a magyar kultúrtörténetben, most már szülőfalujában elhelyezett emléktáblán is, így itt él közöttünk Bükkalján. Három matyóföldi költőnek József Attiláról szóló versét, halálának 55. évfordulóján mezőkövesdi művészek mondták el.

Tardon és Cserépfaluban az emlékező beszédet mondta:

Hegyi Imre

Mohás Livia

ÖNÉRTÉK

Hallottam egy fiúról, akinek a neve megegyezik apjáéval. A fiú betegeskedik, de nem a teste, a lelke szorul terápiára. Amikor a szakember visszaesett a baj forrásához, a következő élményt találta: megszólal a telefon a fiúék lakásában. A fiú meghallja saját nevét – őt kéri a telefonhoz. Ekkor az otthoniak közül, aki épp fölvette a telefont, azt kiáltja a kagylóba: „Nincs itthon!” – miközben ő, a fiú otthon van. „Nincs itthon!” – miközben ő otthon van... megakad itt a „gramofont...” a fiú hirtelen összezavarodik. A kagyló a helyére került, a kontaktus megszakadt.

Nem ismerem a fiú további sorsát. De van a történetfoszlányban valami szerföltött nyugtalanító, néha olyan, mintha egy könyv egyetlen lapját olvastam volna, s kötelező lenne ebből rekonstruálni az egészet. Máskor meg úgy érzem, rettentő sok ilyen regény íródik mostanában az emberi sorsokban.

Miféle érzés lehet rádöbbsenni arra: „ablaküveg lehetek, mert átnéznek rajtam”, „talán én nem is létezem, csak képzeltem eddig”, „rovarrá változtam volna, mint Kafka írásában olvashatni? Ezért nem vagyok, noha itt araszolok körülöttük?”

Az „átnéznek rajtam”, a „mellőzött vagyok”-érzés a keserűség forrása. Ez az ablaküveg-lét. Sétálnak körülöttünk az ablaküveg-emberek. Még egy koccantás és összetörnek. Belőlük hiányzik leginkább az a tudás, annak a mélyebbnél is mélyebb tudomásul vétele, hogy az emberi személyiségnek önértéke van. Függetlenül az illető nevével, családjától, állásától, pénzétől, kocsimárkájától, függetlenül pártállásától, nemzetiségétől és vallásától – az emberi személyiség az egyedüli létező, amelynek VAN önértéke. Minden más ezután következik.

Arról azonban kevés fogalmam van, hogy ezt az alapvető miképp kellene életünk és kultúránk rétegeibe bevinni és az egyéni sorsokban alkalmazni. Gyanítok azonban egyet-mást, az egyik gondolat

Andrej Tarkovszkijtől származik. Még 87-ben nyilatkozta azt, hogy újra meg kellene tanulnia az embernek a felelősségvállalást tulajdon sorsáért. Újból rá kellene jönnie arra, hogy saját nemtörődőmségét, közönyét, felületességét nem mentegetheti többé azzal, hogy ő ugyan mit sem tehet a dolgok illetően alakulásáért, hiszen a világon minden rossz mások gonosz-sága miatt következett be.

Talán az előbb említett összetört lelkű fiú (aki apja nevét hallja a telefonban, de önmagának tulajdonítja a hívást) groteszkül éretlen oldalunkat jelképezi, amely mindig mindent VÁR, ELVÁR, amely túlonúl hozzászokott, hogy másokra támaszkodik, megkaphatja mások fáradtságával szerzett értékeit is és ha mást szólítanak, akkor is „Én! Én! Nekem!” – kiáltja, aztán ha ez nem jön be (mivel sem önereje, sem alázata nincs) darabokra hullik. Talán annyira azonosult valami nála nagyobb, hogy eközben énje erőtlén maradt, sápkóros, mint a futóbab kapaszkodója.

Azt mondják, ugyan kérem, keserűségünk forrása és törekenységünk valódi oka a pénzhány, a kicsi jövedelem, ez az igazi baj. Nem hiszem! Spirituális válság ez a javából, amit csak eltakar (mint kisebb betegség a nagyot) az anyagiak miatti gond. Ez utóbbit meg tudjuk nevezni, sőt számokban kifejezzük, forintokban, de a spirituális hiányokat roppant nehéz átlátni, bruttó–nettó kategóriákban szemügyre venni. Azt ki tudja mondani: „nincs pénzem”, de ha azt mondjuk: „nincs én-em” vagy „pénz-párt-márkás kocsi nélkül én nem vagyok” ez örütségnek hangzik és ha ilyenektől függ az énünk, akkor valóban örületben utazunk.

Nem valami éteri, lila gőzről beszélnek! Mandelstam költői szavával: „Józan varázslat is teremthet világot”, hát itt józan varázslatról van szó. Saját személyiség- és léleképítésről. Személyiségről, aminek mindig önértéke van.

A kiskapuban. 1936-os felvétel

Márton-napi búcsú

November 11. Márton napja, a Pannóniában született (317?–397) toursi püspök emléknapja, templomunk védőszentjének az ünnepe.

Soós Imre: „Az egri egyházmegyei plébániák történetének áttekintése” c. művében többször is utal Szt. Mártonra, mint a templom védőszentjére.

Az 1298-as évtől ismert az első templom, amelyet Szt. Györgyről neveztek el. Ez a templom az évszázadok során többször átépítésre szorult. Többek között 1711-ben is, s ekkor már Szt. Márton templom a neve. Majd 1800-ban újból helyreállították a templomot, s a mennyezetre ekkor festették Szt. Márton püspök képét, „Bizony az Úr vagyon e helyen” felirattal. (Napjainkban, sajnos ez nem látható!)

„1840-ben a vihar által, 1893-ban villámcsapástól megtépázott tornyot jó részében újjá kellett építeni, az utóbbi alkalommal megolvadt régi harangok helyeit a káptalan 1894-ben állított három újat. 1901-ben az elkorhadt oltárokat és az egész templombelső restauráltatták Tancsa Lajos templomfestővel. Ez alkalommal állította be a Réta és Benedek budapesti egyházi műintézete a Szt. Márton püspököt ábrázoló oltárképet.” Ez az oltárkép látható napjainkban is.

Szt. Márton a középkor egyik legnépszerűbb magyar szentje volt. Kultusza mind a mai napig virágzik hazánkban és országhatárainkon túl is. Emlékét számos helyen helynevek, oltárképek egyaránt őrzik.

A XIV. századi krónikákban határnapként szerepelt a Márton-nap.

A legelső helyen a templom búcsújának is a napja, amely egybeesett a termés betakarítása utáni hónapokkal. (Ilyen jeles napok még Nagyboldogasszony ünnepe szeptember 15., Szt. István király augusztus 20., Kisboldogasszony napja szeptember 8., Szt. Kereszt felmagasztalása szeptember 14., Szt. Mihály napja szeptember 29., Szt. Márton napja november 11.)

A templomi búcsú napja a hívő ember számára a lelki megtisztulást jelenti, amikor az egyház által előírt

cselekedetek elvégzése után (szentgyónás, szentáldozás, ünnepi szentmisén való részvétel, körmenet) az élők a bocsánatos bűnök elengedését, a holtak a tisztító tűzben való szenvedéseik megkönnyítését nyerik el.

Régebben egy-egy ismert búcsújáró-hely meglátogatása (gyalogosan, többnapos járással) vagy a szomszéd faluba történő búcsúünnepre való zárandoklat évről évre megismételt kegyes cselekedet volt. A közös imák, énekek táplálták az emberekben a hitet, elmélyítették a szentek iránti liszteletet, erőforrást jelentettek a mindennapokhoz. Napjainkban a búcsú leginkább vendégeskedést jelent. Jó alkalom arra, hogy a távol élő rokonokat, jóbarátokat meghívjuk, bőséges és változatos ünnepi asztallal várjuk. Többek között a híres Márton-napi ludas kásával, a töltött libanyakkal vagy a tömessel kövérre hízlalt és (régén kemencében, ma gázsütőben) egészben ropogósra sült, hízott libával. Az ebéd utáni beszélgetést követte a gyerekek által már napok óta annyira várt vásári bazársor meglátogatása, ahol a bazárosok egyike-másika már régi ismerősként köszönt vissza, s nyájasan, hangos szóval agyondicsérve kínálta a méregdrága portékáját, legyen az édesség, játék, simlabda, mézeskalácsszív. Modern korunkban ez is másképp van! Már napokkal előtte szól a fülsiketítő zene. A lakókocsi egyik oldalát lenyitva kész a céllövölde! Villany hajtja a „sürgőt”. A hullámvadász kicsiben ugyanazt nyújtja, mint a Vidám Parkban. Nagy a nyüzgés, az alkudozás, öröm ilyenkor november közepén, már korán esteledik. Hűvösek a nappalok is, csípős a szél. Ideje elbúcsúzni a bazártól, a játékoktól, egymástól, az ünneptől. Ha előbb nem is, de egy év múlva újból találkozhatnak ezen a napon régi és új barátok, rokonok, ismerősök.

Teljék el ez az egy év a búcsú emlékével, az újabb búcsú reményével.

Bogács, 1992. december 11.

Tóth Rózsa

BOLDOG KARÁCSONYTI!

Az egyszerű pásztorok és a bölcs királyok olyan két tábora az emberiségnek, amely közé befér az egész világ. Nemre, fajra, foglalkozásra vagy származási helyzetre való tekintet nélkül, mind odatérdelhetünk az Újszülött jászola köré. A karácsony üzenete: a Gyermeke Jézus köré gyűlt emberek egymásra is rátalálnak.

Bár a karácsony a megváltást hozta el számunkra, mégis mindenkin múlik valami ebben a világban. S az oly láthatóan törekény béke talán tőlünk is kíván valamit. Akár csak egy lépést – a Kisdéd felé.

Azok, akik soha nem keresték egymást, talán nem is érdekelte egyikük a másikat – a betlehemi istálló felé indulva – egymáshoz is közeledtek. S az ajándékok, melyeket ki-ki önmagához mérten adott összebékítették a szíveket: a királyok aranya megfért a pásztorok tarisznyájában cipelt egyszerű sajtjával.

A gyermekszületés az emberi élet legnagyobb pillanata. Annak is aki születik, annak is aki szül, azoknak is, akik fogadják. Legyen Jézus születése minden bogácsi lakosnak – ünnep! Jézus Krisztusban való egymásra találásunk ünnepe. Ajándékainkat pedig magunkhoz mérten adjuk: egy jó szó, egy gyöngéd tekintet, egy megértőbb gesztus, a megelőlegezett bizalom, mások hibáinak elfelejtése és egy csöppnyi kis szeretet, meghozhatja mindnyájunk számára a nagyon várt – Boldog Karácsonyt!

Mindenkinek szívből kívánom:

Juhász Ferenc plébános

Kedves gyerekek!

A legközelebbi (tavaszi) számunkba töltek is várunk vidám vagy komoly, rövid kis történeteket!

A téli vakációban tanuljátok meg ezt a kedves karácsonyi verset és mondjátok el a családotokban!

*Eljött a nap, mit várva vártunk,
Az égen csillagfény ragyog,
Kis Jézus fáját im elhozták,
A halkan szálló angyalok.*

*Köszönjük Néked édes Jézus,
Hogy szíved minket így szeret,
Az angyalok dalával együtt,
Dicsérjük, áldjuk szent neved!*

*Ha elmúlik majd a karácsony,
Te akkor is maradj velünk,
Míg élünk, ezt a kis családod,
Szeresd, ó édes Istenünk!*

Az Észak-Magyarországban olvastuk

Portré

Huszár Zoltán

Bogács (ÉM-GyK) – Huszonnégy esztendőes fiatalember, akit jól ismer mindenki Bogácson. Nemcsak azért, mert helybeli születésű, hanem a munkája, a mindennapos szolgálata miatt is. Az elmúlt év tavaszán – érezve magában megfelelő rátermettséget és ambíciót – Huszár Zoltán sikeresen pályázott, s mezőőr lett.

– Gyermekkoromban egészen másról álmodoztam. Érdekeltek a faragások, így azután az általános iskola befejeztével Egerben 1985-ben megszereztem a szakmunkásbizonyítványt, s két évig műbútorasztalosként dolgoztam a BUBIV-nál. Aztán Százhalombattára vitt a sors – az ember fiatalon még könnyen adja a fejét a mozgásra, a változásra.

Leszerelése után egy kis ideig még az eredeti szakmáját művelte, ám a pályázat híre hazahozta. Akkoriban már amúgy is családalapítás előtt állott. Ma már boldog családapa, s szeretnék minél hamarabb megteremteni a saját otthonukat.

– A modern rádió adó-vevővel 20 kilométeres távolságra is kapcsolatot tudunk teremteni társammal. Éjszakai ellenőrzéseken segítjük a közrend és a közbiztonság védelmét is, együtt a rendőrökkel. A szolgálatban velem van mindig Léda, a német juhászkutya. Rá is mindig számíthatok...

Fotó: Fojtán László

Épül az új székház

Bogács (ÉM-MSzZs) – A Bogács és Vidéke Takarékszövetkezet bogácsi központja hat község – Bükkzsérc, Tard, Szomolya, Cserépfalu, Cserépváralja és Bogács – lakóinak nyújt különböző szolgáltatásokat. A szövetkezet jelenleg 300 millió forintos betét- és 150 milliós hitelállománnyal rendelkezik. Kölcsönt adnak többek között áruvásárlóknak, vállalkozásoknak, építkezőknek, a közművek fejlesztésére vállalkozóknak. A lényeg, hogy a takarékszövetkezet nyereségesen működik.

A szövetkezet jelenleg egy önkormányzati tulajdonú épületben (volt pártház) fogadja az ügyfeleket, bonyolítja majdnem félmilliárd forintos forgalmát. Meglehetősen szűkös körülmények között. Ezért is határoztak úgy, hogy új székházat építtetnek. A Mezőkövesdi Építőipari Szövetkezet ez év szeptemberében kezdte meg a bogácsi takarékszövetkezeti székház alapozását. A kétszintes épület alul 175, felül 140 négyzetméteres alapterületű lesz. Földszintjén bonyolítja az ügyfélforgalmat, felső szintjén a takarékszövetkezeti központ kap helyet. A kövesdi építők azt ígérték: 1993 augusztusában átadják az épületet. Úgy tűnik, a határidőt tartani tudják, mert már a cserepeket rakják, így a befedett épületben a téli hideg ellenére is dolgozhatnak a szakiparosok.

Az épülő új székház Fotó: Farkas Maya

A Munkaügyi Központ Mezőkövesdi Kirendeltségén nyilvántartott bogácsi munkanélküliek

Osszesen: 339 fő, ebből	
nem résztvevő	164 fő
közhasznú munkavégző	8 fő
'91 munkanélküli-járadék	49 fő
'91 pályakezdő mn. segély	3 fő
vállalkozóvá váló tám.	1 fő
'92 munkanélküli-járadék	96 fő
'92 pályakezdő mn. segély	5 fő
'92 szoc. támogatás	13 fő

Falugyűlés

Bogács község Képviselő-testülete értesíti a lakosságot, hogy 1993. január 29-én (péntek) 17 órai kezdettel közmeghallgatással egybekötött FALUGYŰLÉST tart a Művelődési Házban.

Napirend:

- 1./ 1992. évben végzett munkánkról tájékoztatás
- 2./ A településünkön várható kommunális fejlesztés
- 3./ Egyebek

Minden érdeklődőt tisztelettel várunk.

Egy hálátlan rangsor élén

A festői környezetben fekvő bükkaljai község Európa-szerte híres fürdőjéről, mind többen viszik hírért a táj szőlőkultúrájának és a bogácsi boroknak. A mintegy kétezer lelkes település lakosainak többsége híres szorgalmáról, munkabírájáról. Mindez párosul a kedvező adottságokkal, így azután szinte természetes, hogy a környék egyik idegenforgalmi nevezetességévé vált a község.

– Sajnos, az utóbbi időben egy szomorú és hálátlan rangsor élén is ott találják Bogácsot – állapította meg a közelmúltban a helyi közrend és közbiztonság helyzetének elemzésekor az önkormányzat választott testületének ülésén Nyári István rendőr őrnagy, a Mezőkövesdi Rendőrkapitányság vezetője.

A község ugyanis a kapitánysághoz tartozó terület bűnügyileg egyik „legfertőzöttebb” része. Bár életellenes és súlyosabb bűncselekmények nem fordultak elő az elmúlt mintegy másfél esztendőben, annál több a betöréses lopás, a besurranásos módszerrel történő tolvajlás.

A vagyon elleni bűncselekmények elkövetői számára vonzó lehetőségeket kínál a terület. A 750 családi házon kívül több mint 500 hétvégi ház, nyaraló is van Bogácson. Nyaranta, jó időben, a szabadságok időszakában nemcsak a hazai turisták, hanem több ezer külföldi állampolgár is felkeresi a fürdőhelyet. Ilyenkor növekedik a bűncselekmények száma is.

Amint azt a rendőrség körzeti megbízottja elmondotta – bár ezek a tények a lakosság számára korábban is ismertek voltak – a bűncselek-

mények zömének elkövetői a helyi, cigány származású lakosság köréből kerülnek ki. Vannak azonban új „belépők” is. Mindez annak tudható be, hogy az utóbbi időszakban növekedett Bogácsra is a munkaképes, ám semmilyen pénzkereseti lehetőséget nem kereső, lumpenelemek aránya. Megélhetésükhöz kisebb jellegű bűncselekményeket követnek el. Közülük kerülnek ki a járműtolvajok, a határból a termékek „önkéntes” betakarítói. De szívesen utaznak a nyaralók feltörésére, kirárolására is.

Figyelmeztető jelenség, hogy a bűneseteket általában ittas állapotban követik el.

Egyre több sajnos – s ez nem csak Bogácsra jellemző – az olyan fiatal is, aki semmibe nem veszi az együttélés általános szabályait, garázda életmódot folytat. Bűncselekmény ezek a fiatalok ugyan még nem követtek el, legfeljebb szabálysértést. Most kellene megfogni a kezüket, mielőtt az még nem késő – állapították meg a képviselők.

A bűnüldözéssel párhuzamosan a megelőzést tartja fontosnak a rendőrség a területen.

Ehhez megfelelő kapcsolat alakult ki a lakossággal – mondotta a körzeti megbízott. Nagy segítséget jelentett munkájukhoz, midőn – az országban az elsők között – a bogácsi polgármesteri hivatal által a kmb-ek számára URH-rádióval felszerelt személygépkocsit vásárolt. Ugyancsak a helyi önkormányzat alkalmazott két mezőőrt is, akik korszerű felszereléssel ellátva hathatósan segítik a rendőri ügyeletet, s a közrend és a közbiztonság védelmét is.

Somogyi József 1940–1992

Szomorú kötelességünknek teszünk eleget, amikor kedves Kollégánktól, Somogyi Józseftől végbúcsút veszünk. Tőle, aki hosszú évek óta munkatársunk, jó barátunk és száz meg száz kisgyermek halk szavú és melegszívű tanítója volt, s akit most elragadtott közülünk a „Moras Imperátor”. Életsorsa sokban hasonló volt az egyszerű, falusi tanítókéhoz. Innen, a falunkból indult el, mint okos, tehetséges, jobb sorsra érdemes kisdiák, s eljutott a híres Sárospataki Tanítóképzőbe, ahol kitűnt szorgalmával, szép eredményével, okosságával, egyéniségével, szerénységével.

Iskolái elvégzése után a szomszéd faluban, Bükkzsércen kezdte a pályáját. De hamarosan hazakerült szeretett szülőfalujába. Ezután az iskola – a családja után – második otthona lett. Jól érezte itt magát közöttünk! Dolgozott, a tőle megszokott, nyugodt, csöndes kitarással. Fogta a kezét sok száz gyermeknek, sőt felnőttnak is és okos következtetésével segítette eligazodni őket a betűk, számok és szavak kezdetben félelmetesnek és cseppet sem könnyűnek tűnő birodalmában.

De figyelt a felnőttekre is úgy, mint vezető, mint igazgatóhelyettes és úgy is, mint az esti, felnőtt iskolák egyik oktatója. Az igazi munkát és az örömet azonban a gyermekek jelentették számára. Ezt igazolta azzal is, hogy évek óta önként vállalta iskolánkban a leghátrányosabb gyermekek tanítását, nevelését, nem riadva vissza a sikertelenségektől sem, mert hitt abban, hogy a megszerzett tudása magvát elhintve ha gyéren is, de előbb-utóbb kikél a mag a göröngy alól.

Megfáradt, beteg, élettelen keze nem hint több magot. Halk, visszafogott hangját nem halljuk többé. Szélid, furcsa mosolyát nem látjuk már.

A búcsú utolsó perceiben felsejlik bennünk az egyik ókori költő mondása: „NON OMNIS MORIAR!” – Nem halok meg egészen!

Nem, Ő sem halt meg egészen, mert emléke bennünk él tovább, akik ismertük, szerettük, tiszteltük Őt.

Tudjuk; sorsunk, életünk és halálunk a teremtő, ítélő és megbocsátó Istenünk kezében van. Kérjük Tőle, bocsássa meg bűneit és vezesse el az örök boldogságba!

Nyugodjon békében!

Tóth R.

Anyakönyvi hírek

1992. október 30-tól 1992. december 15-ig

Születések:

szülők neve:	gyermekük neve:
Kis István	Tamás
Szerencsi Ibolya	Martin
Koczka Zsolt	Tamara
Balogi Szilvia	Gergely
Hócza Zoltán	nem ismert
Kovács Katalin	Evelin
Kis Aladár	
Pusomai Mária	
Csik László	
Pusomai Veronika	
Tóth János	
Farmosi Ildikó	

Házasságot kötött:

Horváth Gyula és Szitai Aranka

Meghaltak:

Kiss Anna	21 hónapos
Somogyi József	52 éves
Pusomai Árpádné	60 éves
Kiss Lajos	70 éves
Csiki János	72 éves
Farkas Imre	82 éves

Bogácsiak 1921-ből

Melyik tervezett fejlesztés valósuljon meg sorrendiségben az elkövetkezendő időszakban településünkön?

Tisztelt Bogácsiak!

A képviselő-testületünknek fejlesztési elképzelései között a telefon-, gáz-, vízhálózat-bővítés, szennyvíztisztító és szennyvíz-csatornázás megépítése szerepel.

Jelen időszakban ezen fejlesztéseknek a tanulmánytervei, illetve kiviteli tervei is rendelkezésünkre állnak. Ezek részletezve a következők:

Telefon: ez év végére mintegy 450 lakás, ill. kis részben üdülő-tulajdonoshoz kerül bekötésre a telefon.

A további bővítéshez legalább újabb 200 igénylő szükséges és ezentúl még a MATÁV-nak a telefonközpont bővítését is meg kell oldani. Jelenleg még tárgyalások nem folynak, mivel a III. ütemben jelentkezők száma még a 100-at sem éri el. Ezek figyelembevételével kb. 1993. év vége felé kerülhet sor a fejlesztés megkezdésére.

Gáz: A gáz fejlesztési lehetőségével már 1991. évben foglalkoztunk a mezőkeresztesi gázátadó állomásról, Tardon keresztül. A gázátadó állomás és a vezetékrendszer kiépítése közel 40 millió Ft összegű hozzájárulást jelentene az önkormányzatnak. Ezt az összeget az önkormányzat nem tudja felvállalni. Így ez év közepétől az Eger térségi gáz fogadóállomásról való gázfelhasználási lehetőséggel foglalkozunk, mégpedig a szomolyai elosztóvezeték-re történő csatlakozással.

Jelenleg a tanulmányterv elkészült. Hajdúszoboszlóra van zsűrizésre leadva, közben az Eger térségi Önkormányzati Gázkivitelési Társulat nyilatkozott, hogy Bogács községnek is elfogadják a csatlakozását, fizetési feltételekkel. Ezeket az összegeket még nem ismerjük, de bízunk benne, hogy ez irányból egy kedvezőbb fizetési feltételekkel kapjuk meg a gázcsatlakozási lehetőséget. Ha az ügy menete zökkenőmentes lesz, akkor 1994. évben a gázépítés befejezhető és átadása megtörténhet. Ezt az időpontot Kisari Zoltán ostorosi polgármester nyilatkozta az Eger térségi Gáz Társulat megbízott képviselője.

Vízhálózat bővítése: A településünk lakóépületeinek 1/3 része van bekötve a vezetékes ivóvízhálózatba. A vízhálózat bővítéséhez nem lehet hozzákezdni, amíg az ivóvízbázis nem biztosított. A jelenlegi hálózat is magas vastartalalmú vizet szállít a mélyfúrású kútból. Erre a vízbázisra továbbfejlesztést nem lehet tervezni, ezért a tardi vagy a mezőkővesdi, illetve a szomolyai vízhálózatról történő csatlakozás lehetőségének vizsgálata folyik jelen időszakban.

Szennyvíztisztító mű építése:

A szennyvíz kezelése egyáltalán nem megoldott a településünkön, ezért szükséges a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő tisztítómű építése. A tisztítómű kiviteli terve elkészült, jelenleg engedélyezése van folyamatban. Ez a mű teljes összegben önkormányzati fejlesztésként valósulna meg központi pénzeszköz bevonásával.

Szennyvízfűcsatorna, ill. az egész település csatornázása

A szennyvíztisztító biztonságos működéséhez részleges csatorna-vezetékrendszer kiépítése szükséges, ami folyamatosan terhelhető a tisztítóművel. Ez érvényesülhetne a kettő fűcsatorna megépítésével, ami érinti az Alkotmány, Tancsics, Dózsa Gy., Hörvölgye, Jegenyesor, Viola utakat, valamint a Kossuth út és Rákóczi út egy részét. Ezeket az útvonalakon megépülő vezetékrendszer biztosítaná a többi utcák csatorna-rendszerének a csatlakozását.

Az előzők figyelembevételével kérem, hogy az alábbi nyilatkozatokat lakóházanként kitölteni és az étel-miszerboltokban elhelyezett urnákba bedobni szíveskedjenek 1993. január 1-ig, bővebb felvilágosítást az 1993. januári falugyűlésen kaphatnak.

Segítő közreműködésüket előre is megköszönve az önkormányzat nevében Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kívánok!

Bogács, 1992. december 21.

Szajlai Sándor
polgármester

Bogácsi Tél

Bogács Község Önkormányzatának

lapja

Szerkeszti:

a Szerkesztőbizottság

Felelős kiadó:

Szajlai Sándor polgármester

Szedés: GARAMOND

Kiadványszerkesztő Stúdió

Eger, Tízes honvéd u. 15.

Telefon: 36/312-631

Nyomás: Nyomdász BT

Eger, Petőfi Sándor u. 19.

Telefon: 36/313-859

Itt levágni!

NYILATKOZAT

Kijelentem, hogy a községi gázvezeték kiépítésében – melynek várható bekerülési összege 50–70 ezer forint lakásonként,

* részt kívánok venni, 1993. vagy 1994. vagy 1995. évben

* nem kívánok részt venni

(A megfelelő szöveg aláhúzendó!)

A bekerülési összeg a telekhatárig történő kiépítésre vonatkozik.

Fenti nyilatkozatom anyagi kötelezettségvállalással nem jár, csupán felmérés célját szolgálja.

Bogács, 1992. december

Név:

Cím:

NYILATKOZAT

Kijelentem, hogy a községi vízvezeték-hálózat bővítésében – amelynek várható bekerülési összege 35–45 ezer Ft lakásonként,

* részt kívánok venni, 1993. vagy 1994. vagy 1995. évben

* nem kívánok részt venni

(A megfelelő szöveg aláhúzendó!)

A bekerülési összeg a telekhatárig történő kiépítésre vonatkozik.

Fenti nyilatkozatom anyagi kötelezettségvállalással nem jár, csupán felmérés célját szolgálja.

Bogács, 1992. december

Név:

Cím:

NYILATKOZAT

Kijelentem, hogy a községi szennyvízvezeték kiépítésében – amelynek várható bekerülési összege 60–80 ezer Ft lakásonként,

* részt kívánok venni, 1993. vagy 1994. vagy 1995. évben

* nem kívánok részt venni

(A megfelelő szöveg aláhúzendó!)

A bekerülési összeg a telekhatárig történő kiépítésre vonatkozik.

Fenti nyilatkozatom anyagi kötelezettségvállalással nem jár, csupán felmérés célját szolgálja.

Bogács, 1992. december

Név:

Cím: